

Els *esportins*(ALDC, V, 969. Els *esportins*)

L'*esportí* és un cabàs pla, d'espart, per a posar-hi l'oliva mòlta o la brisa del vi al temps de premsar-la; com que són diverses peces, el mot sol usar-se en plural. És un der. de *esporta* (< SPORTA), amb les var. *esportims* 160, 162, per ultracorrecció de la pron. *esportins* considerada una assimilació popular *-ms > -ns* (DCVB), o, menys probablement, per l'analogia de mots com *esporguim*, *escorrim* (DECat) (canvis semblants al primer cas són els de *dillums* 'dilluns', *borroms* 'borrons'); *espolins* 85, 105, 109, 112, per pronúncia lambdacista de la *r*; *espartins* 30, 49, 58, 123, 155, 156, per homonimització semàntica amb *espart* (< SPARTUM), que és la matèria de la qual es fan els *esportins*; *espaltins* 48, per lambdacisme; *esportons* 107 i *espartons* 104, amb canvi de suf. (*-i > -ó*). *Cofi* (s. XIII) és un dim. de *cofa* (ross. *cufa* 6), de l'àr. QÚFFA 'cabàs, canastra' (cf. port. *alcofa* 'cistella de vímet'); der. *escofins* 67, amb pròtesi del segment *es-*. *Cabàs* prové del llat. vg. *CAPACĒUM, der. de CAPAX, CAPACEM 'que té cabuda' i de CAPĒRE 'contenir'; var. *cabassos de trull* 26; *cabasses* 35, convertit en *f*; *capa[θ]es* 132, 138 o *capa[θ]es d'espart* 139 (← arag. *capazo*); *capatxo* 131, 188, probablement mossàrab, per la *-p-* i la *-[tʃ]-*.

Han sorgit altres noms d'àrea més local relacionats a) amb la forma, com *capells* 44 (< CAPPELLU), referit a la cofa o concavitat del capell, i *bollos* 166, der. de *bollo*, m. de **bolla* (< BŪLLA 'bombolla; bola'), per la figura arrodonida; b) amb la matèria de certs objectes: *corda* 3 (< CHORDA) i *soga* 'corda gruixuda' 99 (< llat. tardà SOCA ← preromà indoeuropeu SOUKA 'corda trenada d'espart'); *pleita* 189 ← cast. (< llat. vg. PLĒCTA 'entreteixit'); *sarió* 'recipent d'espart o de palma' 29, dim. de *sària* 'sària'; *estora* 'peça de teixit d'espart o de palma' 149, 163 (< STOREA), var. *estorins* 158, 173, 190, dim.; *esteres* 115 (← cast.); c) amb la massa tova de les olives: *pastins* 159 (< *pastims*, veg. *esportims*), der. de *pasta*, del llat. tardà PASTA (← gr.).

Altres: *bancs* 127 (< germ. BANK), de motivació fosca. En perspectiva geolingüística, *esportins* s'estén per quatre dialectes (nord-occ., val., mall. i alg.); *cofins* arrenca del ross., baixa per la costa del cat. central i s'eixampla dins el tort. i val. sept. per arribar a l'eiv. *Cabassos* només ocupa una petita àrea del cat. central.

Són mots normatius *esportí* i *cofi*, des el DOrt, 1917; *esporta* 'senalla', des del DG₁, 1932.

